

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ความเคลื่อนไหวในแวดวงการแสดงเป็นไปอย่างตื่นตัว โดยเฉพาะละครเวทีที่เป็นที่สนใจและมีให้เห็นบ่อยขึ้นเหมือนเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของศิลปะบันเทิงในประเทศไทย ซึ่งถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้เห็นถึงพัฒนาการศิลปะการแสดงและเปรียบเสมือนการเปิดทางให้เห็นถึงความหลากหลายของการแสดงอีกด้วย สังเกตได้จากการเปิดการแสดงของละครเวทีในปัจจุบัน

ตั้งแต่ต้นปี พ.ศ. 2555 เป็นต้นมา ที่มีละครเวทีให้เลือกรับชมเกือบทุกเดือน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคม คือเรื่องหนึ่งในดวงใจ *สุนทราภรณ์ เดอะมิวสิคัล* เดือนมีนาคม คือเรื่องปริศนา *เดอะมิวสิคัล* เดือนเมษายน คือเรื่องเรื่องเล่าคีน้ผ้าผี เดือนกรกฎาคม คือเรื่องหลังคาแดง *เดอะมิวสิคัล* ส่วนในเดือนสิงหาคมมีด้วยกัน 3 เรื่อง คือ *DREAM GIRLS*, *รักจับใจ เดอะโรแมนติคมิวสิคัล* และ *รัก 5-6 เล้า Fat the Musical?* และในช่วงปลายเดือนกันยายนถึงต้นเดือนตุลาคม มีให้ชม 3 เรื่องเช่นกัน คือเรื่องกุหลาบสีเลือด, *เรยา เดอะมิวสิคัล* และ *แม่เบี้ย The Erotic Art Musical* ต่อมาในเดือนพฤศจิกายน คือเรื่องโก๋หลังวัง *เดอะมิวสิคัล* *รักนี้คือนิรันดร์* และเรื่อง *Miss Saigon* ส่วนในเดือนสุดท้ายธันวาคม ก็มีเรื่องลำซิ่งชิงเกอร์

สิ่งที่น่าสังเกตอย่างหนึ่งก็คือ สื่อบันเทิงประเภทอื่นก็หันมาให้ความสนใจในการผลิตละครเวทีออกมาเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ชมด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นวงการเพลงจากคลื่นวิทยุ วิทยุ 104.5 *Fat Radio* ที่หันมาทำละครเวทีประเภทมิวสิคัลเป็นครั้งแรก คือเรื่อง *รัก 5-6 เล้า Fat the Musical?* อีกทั้งค่ายหนังอย่าง GTH กับละครเวทีเรื่องแรกของค่าย คือเรื่อง *ลำซิ่งชิงเกอร์* รวมไปถึง *MangoTV* สถานีข่าวบันเทิงโดยบริษัท เนชั่น บรอดแคสติ้ง คอร์ปอเรชั่น จำกัด

(มหาชน) หรือ NBC กับละครเวทีเรื่อง *เรยา เดอะมิวสิคัล* อีกทั้งยังมีการโฆษณา มีการโปรโมทผ่านสื่อต่างๆ มากมาย ซึ่งก็ถือได้ว่าเป็นการปลุกกระแสวงการละครเวทีให้เพิ่มจากเดิมได้เป็นอย่างดี จึงไม่น่าสงสัยเลยว่าทำไมวงการละครเวทีจึงถูกพูดถึงมากขึ้นเป็นวงกว้างในขณะนี้

ละครเวทีถือได้ว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของผู้ที่ชื่นชอบการชมละคร อีกทั้งยังเป็นอีกหนึ่งรูปแบบการแสดงที่มีมายาวนานและเป็นการแสดงที่มีศิลปะการสร้างสรรค์อย่างประณีตงดงาม มีเสน่ห์ และเป็นเอกลักษณ์ ทุกวันนี้ละครเวทีได้รับความนิยมและเป็นที่พูดถึงในวงกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะละครเวทีประเภทมิวสิคัลหรือละครเพลง เนื่องจากละครเวทีประเภทมิวสิคัลเป็นสื่อบันเทิงที่มีความน่าสนใจ แตกต่างจากสื่อบันเทิงประเภทภาพยนตร์และละครโทรทัศน์ มีความหลากหลายในการแสดง กล่าวคือ มีองค์ประกอบหลายๆ อย่าง เช่น เสียงเพลง นาฏลีลา ความตระการตาของฉาก แสงสี เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และการแสดงสดบนเวที ดังนั้น จะเห็นได้ว่าละครเวทีเป็นศิลปะการแสดงที่มีการผสมผสานของศาสตร์หลายแขนง ผ่านขั้นตอนการสร้างสรรค์อย่างมีคุณค่า ซึ่งนอกจากจะให้ความบันเทิงแล้ว ยังเป็นศิลปะที่บอกเล่าเรื่องราว ถ่ายทอดพฤติกรรมของมนุษย์ รวมทั้งยังแฝงแง่คิด และมุมมองในการดำเนินชีวิต ในขณะเดียวกัน ก็สะท้อนภาพของสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัยได้เป็นอย่างดีอีกด้วย องค์ประกอบของละครเวทีนั้นมีด้วยกันหลายประการ แต่สิ่งที่มีความสำคัญและสามารถดึงดูดผู้ชมได้ดี ก็คือ นักแสดง

นักแสดงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการแสดง เป็นบุคคลที่เข้ามาสวมบทบาทจากตัวละครให้มีชีวิตจริง นำเอาบุคลิกและลักษณะนิสัยของตัวละครมาสวมใส่ตัวเขาเพื่อถ่ายทอดเรื่องราว อารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด และสื่อสารกับผู้ชม ดังนั้น นักแสดงนำจึงมีความสำคัญอย่างมากเพราะจะทำให้ผู้ชมเกิดความประทับใจและได้รับสุนทรีयरสในการรับชม การเต้นรำ การเล่นดนตรี เป็นโดยเฉพาะอย่างยิ่งนักแสดงละครเวทีที่จะต้องอาศัยความสามารถพิเศษในหลายๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นการขับร้อง ดนตรี ดังที่ จารุณี หงส์จากรู (2550 : 117) อธิบายไว้ว่า ด้วยเหตุว่าโครงสร้างของละครเพลงหรือละครเวทีประเภทมิวสิคัลมักมีรูปแบบที่ผสมผสานกันของการแสดงละคร ดนตรี และการเจรจาทั้งการเจรจาด้วยคำพูดหรือการเจรจาด้วยการขับร้อง ซึ่งการขับร้องก็จะมีทั้งการขับร้องเดี่ยว การขับร้องคู่ การขับร้องกลุ่มและการขับร้องประสานเสียงสลับกันไป สำหรับละครเวทีนั้น นักแสดงมีความสำคัญอย่างมากในการนำเสนอเรื่องราว

แนวความคิดของบทละครสู่ผู้ชม สิ่งที่จะสร้างอารมณ์ร่วมให้กับผู้ชมในการชมการแสดงได้นั้น มีเพียงตัวนักแสดงล้วนๆ ดังนั้น นักแสดงจึงต้องใช้ทั้งพลังเสียง พลังการแสดงออกด้วยบทสนทนา และบทบาททางการแสดงเพื่อผู้ชมทั้งโรงละคร ซึ่งต่างจากนักแสดงในภาพยนตร์และในโทรทัศน์ มากเพราะผู้กำกับกับการแสดงและผู้กำกับภาพมีส่วนสร้างความรู้สึกร่วมให้กับผู้ชมได้มากกว่าเพราะสามารถสร้างภาพที่สอดคล้องประสานไปกับการแสดงของนักแสดงเพื่อเร้าความรู้สึกผู้ชมไปได้พร้อมๆ กันและยังขยายความรู้สึกด้วยการขยายขนาดภาพได้อีกด้วย (ตรีดาว อภัยวงศ์, 2550 : 101) ดังนั้น สิ่งสำคัญที่สุดของนักแสดงละครเวที ก็คือ "พลังของการแสดงสด" ที่เกิดขึ้นตรงหน้าผู้ชม ซึ่งจะหาไม่ได้จากการดูโทรทัศน์ การฟังวิทยุ หรือการชมภาพยนตร์

สิ่งสำคัญอีกสิ่งหนึ่ง ที่เปรียบเสมือนเป็นหัวใจของการแสดงละคร ก็คือ "เรื่องราว" ที่จะนำมาเล่า นำมาถ่ายทอด และนำมาแสดงในละครเวที เพราะถือว่าเป็นประเด็นสำคัญที่จะส่งผลให้ละครนั้นประสบความสำเร็จ ส่วนมากจะได้รับการจัดทำขึ้นโดยดูตลาดและผู้ชมเป็นแนวทางในการผลิตละครแต่ละเรื่อง ละครเวทีบางเรื่องนั้นมีการหยิบเอาบทประพันธ์เรื่องเก่าๆ มาเล่าใหม่บ้าง นำมาดัดแปลงบ้างและที่แต่งขึ้นใหม่โดยเฉพาะก็มี แต่ผู้ผลิตละครส่วนใหญ่นิยมใช้การผลิตซ้ำจากโครงเรื่องของนวนิยายที่มีคุณภาพและเป็นที่ยอมรับ รวมทั้งได้รับความนิยมมาก่อน เพื่อเป็นหลักประกันส่วนหนึ่งในการเรียกคะแนนนิยมและการเอาใจผู้ชม แต่การนำเสนอเนื้อหาในละครอาจมีความเหมือนหรือความแตกต่างจากในนวนิยายก็ได้ ขึ้นอยู่กับแง่มุมที่ผู้เขียนบทหรือผู้ผลิตละครต้องการจะนำเสนอ (อุมาพร มะโรณี : 2551) นอกจากนี้ ยังมีเรื่องราวที่มีต้นฉบับละครเพลงจากต่างประเทศ หรือที่เรียกกันว่า ละครบรอดเวย์ อีกด้วย ซึ่งเรื่องราวที่นำมาแสดงนั้น เมื่อมีความแตกต่างกันของตัวบทต้นทาง ไม่ว่าจะเป็นจากนวนิยาย และจากบทละครที่แต่งขึ้นใหม่ รวมทั้งเรื่องราวที่มีต้นฉบับจากละครบรอดเวย์ ก็ย่อมมีความเกี่ยวเนื่องเชื่อมโยงและส่งผลต่อการคัดเลือกนักแสดงด้วยเช่นกัน

จากที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาถึงการคัดเลือกนักแสดงในละครเวทีประเภทมิวสิคัล โดยมีตัวบทต้นทาง หรือที่มาของละครเรื่องนั้นๆ เป็นเกณฑ์ในการศึกษา คือ ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากนวนิยาย ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่

แต่ดั้งเดิม และละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากละครบรอดเวย์ โดยงานวิจัยนี้เป็นไปเพื่อให้
เกิดกระบวนการเรียนรู้ เกิดองค์ความรู้ และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ต่อไปในอนาคตได้

ปัญหาคำถามวิจัย

1. การคัดเลือกนักแสดงนำ และนักแสดงประกอบละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจาก
นวนิยาย ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่แต่งขึ้นใหม่ และละครเวทีประเภทมิวสิคัล
ที่สร้างจากละครบรอดเวย์มีวิธีการและเกณฑ์ในการคัดเลือกอย่างไร

2. การคัดเลือกคณะผู้แสดงละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากนวนิยาย ละครเวที
ประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่แต่งขึ้นใหม่ และละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากละคร
บรอดเวย์มีวิธีการและเกณฑ์ในการคัดเลือกอย่างไร

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษากระบวนการและปัจจัยในการคัดเลือกนักแสดงนำ และนักแสดงประกอบ
ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากนวนิยาย ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่แต่ง
ขึ้นใหม่ และละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากละครบรอดเวย์

2. เพื่อศึกษากระบวนการและปัจจัยในการคัดเลือกคณะผู้แสดงในละครเวทีประเภท
มิวสิคัลที่สร้างจากนวนิยาย ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่แต่งขึ้นใหม่ และละคร
เวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากละครบรอดเวย์

ขอบเขตการวิจัย

ศึกษากระบวนการและปัจจัยในการคัดเลือกนักแสดงนำ นักแสดงประกอบ และคณะผู้แสดงในละครเวทีประเภทมิวสิคัล ที่แสดงในช่วงปี พ.ศ. 2545 จนถึงปี พ.ศ. 2555 ของทุกบริษัทที่ผลิตโดยไม่นับรวมละครเวทีประเภทมิวสิคัลจากสถาบันการศึกษา รวมทั้งสิ้น 10 บริษัท จำนวน 30 เรื่อง โดยมีรายละเอียดของกลุ่มตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ละครเวทีประเภทมิวสิคัล จำแนกตามปี พ.ศ. และจำแนกตามประเภทของตัวบทต้นทาง และจำแนกตามบริษัทที่ผลิต

ปี พ.ศ. ที่ แสดง	สร้างจาก นวนิยาย	สร้างจากบทละคร ที่แต่งขึ้นใหม่	สร้างจากละครบรอดเวย์	บริษัทผู้ผลิต
2545	บัลลังก์เมฆ เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
2546	คู่กรรม เดอะมิวสิคัล			ดรีมบอกซ์
2547		บางกอก 2485 เดอะมิวสิคัล		ซีเนริโอ
2548	ทวิภพ เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
2549	ทวิภพ เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
			วิวาห์คาวาเรต์ (La Cage aux Folles)	ดรีมบอกซ์

ปี พ.ศ. ที่ แสดง	สร้างจาก นวนิยาย	สร้างจากบทละคร ที่แต่งขึ้นใหม่	สร้างจากละครบรอดเวย์	บริษัทผู้ผลิต
2550	ฟ้าจรดทราย เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
	บัลลังก์เมฆ เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
	คู่กรรม เดอะมิวสิคัล			ดรีมบอกซ์
	AF The Musical ตอน เงิน เงิน เงิน			ทวู แฟนเทเชีย
2551	ข้างหลังภาพ เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
		AF The Musical ตอน โจ้จ๊าง		ทวู แฟนเทเชีย
2552		แม่นาค เดอะมิวสิคัล		ดรีมบอกซ์
		แม่นาค พระโขนง เดอะมิวสิคัล		ซีเนริโอ
		ลมหายใจ เดอะมิวสิคัล		ซีเนริโอ

ปี พ.ศ. ที่ แสดง	สร้างจาก นวนิยาย	สร้างจากบทละคร ที่แต่งขึ้นใหม่	สร้างจากละครบรอดเวย์	บริษัทผู้ผลิต
2552		เดอะ เลเจนด์ ออฟ เว่รชายฝัน เฉลียง เดอะ มิวสิคัล		ไต่ะกลม ในเครือ เวอร์คพอยท์ ร่วมกับ ทรู แฟนเทเชีย
2553			กนิรสีรุ้ง (La Cage aux Folles)	ซีเนริโอ
	หงส์เหนือมังกร เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
	น้ำใสใจจริง เดอะมิวสิคัล			ดรีมบอกซ์
2554	ทวิภพ เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
	สี่แผ่นดิน เดอะมิวสิคัล			ซีเนริโอ
			เฟม เดอะมิวสิคัล	ดรีมบอกซ์
		รักเธอเสมอ เดอะมิวสิคัล		อินเด็กซ์ ครีเอทีฟ วิลเลจ จำกัด (มหาชน)

ปี พ.ศ. ที่ แสดง	สร้างจาก นวนิยาย	สร้างจากบทละคร ที่แต่งขึ้นใหม่	สร้างจากละครบรอดเวย์	บริษัทผู้ผลิต
2554		กว่าจะรักกันได้ สุนทราภรณ์ เดอะมิวสิคัล		เจ เอส แอล โกลบอล มีเดีย ร่วมกับ มูลนิธิสุนทราภรณ์
2555		รักจับใจ เดอะมิวสิคัล		ซีเนริโอ
			มิสไซ่งอน	ซีเนริโอ
	ปริศนา เดอะมิวสิคัล			ดรีมบอกซ์
			ดรีมเกิร์ล	ดรีมบอกซ์
	เรยา เดอะมิวสิคัล			Mango TV โดย บริษัท เนชั่น บรอด แคสต์ติ้งคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
	แม่เบี้ย ดี อีโรติก อาร์ท มิวสิคัล			อินเด็กซ์ ครีเอทีฟ วิลเลจ จำกัด (มหาชน)
		หนึ่งในดวงใจ สุนทราภรณ์ เดอะมิวสิคัล		เจ เอส แอล โกลบอล มีเดีย ร่วมกับ มูลนิธิสุนทราภรณ์

ปี พ.ศ. ที่ แสดง	สร้างจาก นวนิยาย	สร้างจากบทละคร ที่แต่งขึ้นใหม่	สร้างจากละครบรอดเวย์	บริษัทผู้ผลิต
2555	หลังคาแดง เดอะมิวสิคัล			นับหนึ่ง พิล์ม ร่วมกับ คลิกเรดิโอ
		รัก 5-6 เล้า Fat The Musical?		Fat Radio
		โก๋หลังวัง เดอะ มิวสิคัล รักนี้คือนิรันดร์		มูลนิธิศาลา เฉลิมกรุง

นิยามศัพท์

ละครเวทีประเภทมิวสิคัล หมายถึง การแสดงละครเพลงบนเวที เป็นรูปแบบของละครที่นำดนตรี เพลง คำพูด และนาฏลีลา รวมเข้าด้วยกัน รวมไปถึงเป็นเรื่องราวที่บอกเล่าผ่านละครผ่านคำพูด ดนตรี การเคลื่อนไหว เทคนิคต่าง ๆ ให้เกิดความบันเทิงโดยรวม ซึ่งจะเรียกว่า มิวสิคัล (musicals)

การคัดเลือกนักแสดง หมายถึง กระบวนการ วิธีการ รวมถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการคัดสรรคัดเลือก และค้นหาบุคคล ผู้ที่มีความเหมาะสมจะมาสวมบทบาทเป็นตัวละครใดตัวละครหนึ่งในละครเวทีประเภทมิวสิคัล

นักแสดงนำ หมายถึง บุคคลที่เข้ามาสวมบทบาทเป็นตัวละครหลัก และเป็นตัวดำเนินเรื่อง มีบทบาททั้งฝ่ายดีและฝ่ายร้ายในละครเวทีประเภทมิวสิคัล ได้แก่ พระเอก นางเอก ตัวร้าย เป็นต้น

นักแสดงประกอบ หมายถึง บุคคลที่เข้ามาสวมบทบาทเป็นตัวละครที่มีบทบาทรองลงไปจากตัวละครนำ เป็นตัวละครที่สนับสนุนตัวละครนำ รวมทั้งสะท้อนความคิด ความรู้สึกของตัวละครนำ ได้แก่ พ่อ แม่ เพื่อนพระเอก เพื่อนนางเอก เป็นต้น

คณะผู้แสดง หมายถึง นักแสดงหมู่มวอล หรือนักแสดงที่อยู่ล้อมรอบตัวละครนำและตัวละครประกอบ ไม่ได้เป็นตัวดำเนินเรื่อง แต่มีความสำคัญในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของการแสดง ที่ช่วยเสริมให้เรื่องราวมีความสมบูรณ์ ได้แก่ ทหาร ประชาชน ชาวบ้าน เป็นต้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการในการคัดเลือกนักแสดงนำ นักแสดงประกอบและคณะผู้แสดงละครเวทีประเภทมิวสิคัล ซึ่งมีที่มาแตกต่างกัน คือ ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากนวนิยาย ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่แต่งขึ้นใหม่ และละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากละครบรอดเวย์

2. ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของนักแสดงนำ นักแสดงประกอบ และคณะผู้แสดงละครเวทีประเภทมิวสิคัล ซึ่งมีที่มาแตกต่างกัน คือ ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากนวนิยาย ละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากบทละครที่แต่งขึ้นใหม่ และละครเวทีประเภทมิวสิคัลที่สร้างจากละครบรอดเวย์ ตลอดจนปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง